

NDIKIMI I MËSIMIT BAZUAR NË PROJEKTE NË MOTIVIMIN E NXËNËSVE PËR NGRITJEN E REZULTATEVE TË TË NXËNIT

Vlora Bunjaku¹

Abstrakt

Ky hulumtim krahason ndikimin e Mësimin Bazuar në Projekte (MBP) në motivimin dhe mësimnxënien e nxënësve të klasave të katërta dhe të pesta. Qëllimi final është identifikimi i metodave të përshtatshme të MBP dhe ndikimi i tyre në përmirësimin e rezultateve akademike të nxënësve. Hulumtimi zhvillohet në SHFMU "Ismail Qemali", përfshin 78 nxënës dhe gjashtë mësimdhënës të klasave të katërta dhe të pesta. Metodologjia përfshin: vëzhgimin para dhe pas zbatimit të projektit; pyetësorët për mbledhjen e të dhënave mbi motivimin dhe përfshirjen e nxënësve; si dhe intervistën gjysmë të strukturuar me mësimdhënësit e klasave të katërta dhe të pesta. Rezultatet tregojnë se përfshirja e MBP në kurrikulën shkollore motivon nxënësit dhe përmirëson rezultatet akademike të tyre. Gjatë shtjellimit të temave të ndërlidhura mes fushave kurrikulare, MBP ndikon pozitivisht në pjesëmarrjen aktive dhe përmirësimin e aftësive kritike, analitike, bashkëpunuese dhe kreative të nxënësve. Hulumtimi sugjeron se MBP është një metodë efektive për të përmirësuar cilësinë e arsimit dhe për të përgatitur nxënësit me dije praktike në jetën e përditshme.

Rezultatet ofrojnë rekomandime të vlefshme për mësimdhënësit dhe politikëbërësit në përmirësimin e metodave mësimore dhe ngritjen e cilësisë së arsimit fillor.

Fjalët çelës: *motivimi, nxënësit, projekte, rezultatet, të nxënit.*

¹ Mësimdhënëse në shkollën fillore të mesme të ulët "Ismail Qemali"- Mitrovicë
Email: vloraosmanibunjaku@gmail.com

Abstract

This study compares the impact of project-based learning (PBL) models on the motivation and learning outcomes of fourth and fifth-grade students. The final aim is to identify suitable PBL methods and their role in improving students' academic performance. The research is conducted at SHFMU "Ismail Qemali" and includes a sample of 78 students and six teachers from fourth and fifth grades. The methodology includes: observation of students before and after the implementation of the project; questionnaires to collect quantitative data on students' motivation and engagement; and semi-structured interviews with the focus group of teachers. Results indicate that integrating PBL into the school curriculum effectively motivates students and enhances their academic performance. During the exploration of interdisciplinary themes, PBL positively impacts students' active participation and improves their critical, analytical, collaborative, and creative skills. The study suggests that PBL is an effective method for improving the quality of education and preparing students with practical knowledge for everyday life.

The results provide valuable recommendations for educators and policymakers in improving teaching methods and raising the quality of primary education.

Keywords: *learning, motivation, projects, results, students*

HYRJE

Motivimi i nxënësve është thelbësor për suksesin e tyre akademik në të gjitha nivelet arsimore. Ndër metodologjitë efektive për rritjen e motivimit është Mësimi i Bazuar në Projekte (MBP), një qasje që ka filluar të aplikohet që në fillim të shekullit XX (Muçolli, 2024).

MBP ka fituar një rëndësi të veçantë në arsimin fillor si një metodologji e fuqishme për të rritur motivimin dhe angazhimin e nxënësve. Sipas, (Vygotsky, 1978) “Çdo funksion në zhvillimin kulturor të fëmijës shfaqet dy herë: së pari, në nivelin social dhe më pas, në nivelin individual.” Kjo qasje u mundëson nxënësve të përdorin njohuritë në mënyrë praktike dhe të zhvillojnë aftësi bashkëpunuese që janë të rëndësishme për suksesin e tyre.

Në epokën e sotme të zhvillimeve të shpejta teknologjike dhe ndryshimeve të vazhdueshme në kërkesat e tregut të punës, arsimi ka marrë një rëndësi të veçantë në përgatitjen e brezave të rinj për sfidat e ardhshme. Metodot tradicionale të mësimdhënies shpesh nuk janë më të mjaftueshme për të përmbushur nevojat dhe pritjet e nxënësve të shekullit XXI. Prandaj, ka një nevojë të vazhdueshme për të kërkuar dhe zbatuar metoda të reja motivuese dhe inovative në procesin mësimor.

Motivimi i nxënësve duhet të jetë i vazhdueshëm gjatë procesit mësimor. Mësimdhënësit luajnë një rol kyç në motivimin e nxënësve, duke krijuar një mjedis mbështetës dhe inkurajues që nxit angazhimin e tyre akademik. Në klasat e katërta dhe të pesta, ku baza e njohurive dhe aftësive themelore është në ndërtim, është me rëndësi që mësimdhënësit të përdorin metoda mësimore që rritin motivimin e nxënësve. Studimet e ndryshme tregojnë se të mësuarit bazuar në projekte (MBP) është një ndër metodologjitë efektive për të arritur këtë qëllim. "MBP e bën mësimin më të përfshirë dhe të lidhur me situatat reale, duke rritur kështu motivimin dhe performancën e nxënësve", (Thomas, 2000).

Ky hulumtim shqyrton ndikimin e Mësimi Bazuar në Projekte në motivimin dhe performancën e nxënësve të klasave të katërta dhe të pesta. Duke u mbështetur në teori të ndryshme dhe studime empirike, ky punim analizon

se si MBP krijon një mjedis më të angazhuar dhe të motivuar për nxënësit, dhe si kjo ndikon në ngritjen e rezultateve të tyre në mësimnxënie. Duke zbatuar MBP, mësimdhënësit mund të krijojnë një kulturë mësimi që jo vetëm që nxit përvetësimin e njohurive, por gjithashtu zhvillon aftësitë kritike, analitike, e bashkëpunuese të nxënësve, duke përgatitur ata për sfidat e së ardhmes dhe suksesin e tyre në jetë. Gjetjet e këtij hulumtimi mund të jenë të vlefshme për mësuesit dhe politikëbërësit në përmirësimin e metodave të mësimdhënies dhe në ngritjen e cilësisë në arsimin fillor.

Konteksti teorik

Sipas (Markham, 2011), MBP është një metodë që "ndihmon nxënësit të zhvillojnë aftësi të rëndësishme për jetën, si bashkëpunimi, komunikimi dhe mendimi kritik". Kjo metodë përfshin nxënësit në projekte, të cilat janë të lidhura me situata reale dhe të rëndësishme për ta. Kjo qasje ndihmon në rritjen e angazhimit dhe motivimit të nxënësve, pasi ata shohin rëndësinë dhe aplikimin praktik të asaj që mësojnë (Phillips, 2014).

Motivimi është një faktor kyç në suksesin akademik të nxënësve. Sipas (Musai, 2003), "Një nxënës i motivuar fiton dije dhe shprehi të reja, më shpejt se ai që nuk është i motivuar". MBP ofron mundësi për nxënësit që të marrin vendime dhe të ndihen të aftë në zgjidhjen e problemeve, gjë që rrit motivimin e tyre të brendshëm.

Një studim i kryer nga (Bell, 2010), tregon se nxënësit e klasës së katërt që marrin pjesë në projekte të bazuara në hulumtim tregojnë një rritje të ndjeshme në motivimin dhe angazhimin e tyre në mësim dhe thekson se "kur nxënësit janë të përfshirë në projekte që kanë kuptim për ta, ata janë më të motivuar për të mësuar dhe për të arritur rezultate të larta" (Bell, 2010).

MBP është një metodë efektive për të rritur motivimin e nxënësve, gjë që ndikon në ngritjen e performancës së tyre. Sipas (Carla F. Berry & Gayle Mindes, 1996), "Të menduarit dhe zgjedhja e qëllimeve tematike shërbejnë për funksione të rëndësishme në zhvillimin e kurrikulës për nxënësit." Me planifikime të qëlluara të temave me interes për nxënësit, ata motivohen më lehtë. Duke përfshirë nxënësit në aktivitete që janë të lidhura me situata reale

dhe kërkojnë mendim kritik dhe krijues, MBP ndihmon në zhvillimin e aftësive të rëndësishme për jetën dhe rrit motivimin e brendshëm të nxënësve. Studimet e kryera nga autorë të ndryshëm tregojnë se kjo metodë ka një ndikim pozitiv në angazhimin dhe suksesin akademik të nxënësve. Është e evidente se motivimi i nxënësve ndikon në ngritjen e rezultateve të të nxënësve. Qëllimi final i këtij hulumtimi është të trajtojë ndikimin e metodologjisë së Mësimit Bazuar në Projekte për të motivuar nxënësit e klasave të katërta dhe të pesta për të ngritur rezultatet e të nxënësve në arsimin fillor.

Pyetja e hulumtimit dhe hipoteza

Hulumtimi është drejtuar prej pyetjes së mëposhtme kërkimore:

- Si ndikon mësimi i bazuar në projekte në motivimin e nxënësve të klasës së katërt dhe të pestë për të nxënë?

Si dhe prej pyetjeve ndihmëse:

- Cilat janë ndryshimet në nivelin e motivimit të nxënësve të klasës së katërt dhe të pestë pas përfshirjes në mësimin bazuar në projekte?
- Çfarë ndryshimet ka në rezultatet e të nxënësve dhe aftësitë bashkëpunuese të nxënësve të klasës së katërt dhe të pestë para dhe pas implementimit të mësimit bazuar në projekte?

METODOLOGJIA E HULUMTIMIT

Modeli i hulumtimit

Metodologjia e hulumtimit është kryesisht përshkruese, sipas udhëzimeve empirike, me elemente të përshkrimit teorik, duke kombinuar metodologjitë cilësore dhe sasiore. Ky kombinim i modeleve vepruese dhe përshkruese, duke përdorur qasje të përziera, është përdorur për të arritur qëllimet e hulumtimit për të ofruar një pasqyrë të plotë dhe të thellë të ndikimit të MBP në arsimin fillor.

Popullacioni dhe mostra

Si mostër e hulumtimit janë nxënësit dhe mësime të klasave të katërta dhe të pesta në ShFMU "Ismail Qemali" në Mitrovicë. Pjesëmarrës në hulumtim janë gjithsej gjashtë mësime të ciklit fillor dhe 78 nxënës të klasave të katërta dhe të pesta të kësaj shkolle. Mostra për nxënësit është e qëllimshme, ku janë përzgjedhur nxënës me rezultate të ndryshme të nxënësve. Në këtë mënyrë jam siguruar se të gjithë nxënësit janë me arritje të përafërt në aspektin akademik me qëllim të krahasimit të këtyre rezultateve pas realizimit të projekteve. Mostra e mësimeve është e përzgjedhur me metodën e rastit, ku si kriter ishte që mësime të japin mësim në klasat e katërta dhe të pesta.

Instrumentet dhe metodat

Instrumentet e përdorura janë: vëzhgimet e orëve mësimore para dhe pas aplikimit të MBP, pyetësi për nxënës dhe intervista e gjysmëstrukturoar me mësime. I tërë hulumtimi është ndarë nëpër faza, ku realizimi i njërit i ka kontribuar fazës tjetër. Në fazën e parë, përmes vëzhgimit në klasë dhe fletëvëzhgimeve të përgatitura, janë mbledhur të dhënat për motivimin e nxënësve para realizimit të MPB. Pastaj janë realizuar projektet me nxënës, ku janë përzgjedhur projekte të cilat dalin nga ndërlidhja lëndore e disa fushave kurrikulare. Pas realizimit të projekteve kam vazhduar me vëzhgimin e nxënësve në klasë dhe përmes fletëvëzhgimeve kam evidentuar angazhimin dhe motivimin e tyre në të nxënësve e disa lëndëve. Pastaj kam realizuar pyetësorët me nxënës dhe intervistën e gjysmëstrukturoar me mësime.

Vëzhgimet e orëve mësimore janë përdorur për të mbledhur të dhëna të drejtpërdrejta mbi sjelljen, angazhimin dhe përmirësimet akademike të nxënësve para dhe pas zbatimit të Mësimi Bazuar në Projekte. Këto vëzhgime ndihmuan në krijimin e një kuptimi të plotë të ndikimit të kësaj metodologjie dhe ofruan të dhëna të vlefshme për përmirësimin e mëtejshëm të praktikave mësimore.

Pyetësoni është përdorur për mbledhjen e të dhënave sasiore mbi motivimin dhe përfshirjen e nxënësve, ndërsa intervistat e gjysmëstrukturuara me mësimdhënësit ofrojnë të dhëna cilësore mbi përvojat dhe sfidat e përdorimit të MBP.

Disa nga pyetjet orientuese të pyetësorëve për nxënës janë:

- Sa shpesh merrni pjesë në projekte në klasë dhe a ju pëlqen të punoni në projekte në grup?
- A mendoni se projektet ju ndihmojnë të mësoni më mirë dhe a ndiheni më të motivuar kur punoni në projekte?
- A mendoni se projektet ju ndihmojnë të kuptoni më mirë lëndët që mësoni dhe a ju pëlqen të prezantoni projektet tuaja para klasës?
- A mendoni se puna në projekte ju ndihmon të bashkëpunoni më mirë me shokët e klasës dhe a ndiheni më të sigurt në aftësitë tuaja pas përfundimit të një projekti?
- A mendoni se projektet janë një mënyrë e mirë për të mësuar dhe a do të dëshironit të bëni më shumë projekte në të ardhmen?

Ndërsa intervista e semistrukturuar përbëhet nga gjashtë pyetje, si vijojnë:

- Si do ta përshkruanit përvojën tuaj me të mësuarit përmes projekteve (MBP)?
- Si e bëni planifikimin e realizimit të projekteve dhe cilat janë disa nga sfidat kryesore që keni hasur gjatë zbatimit të MBP?
- Si e keni vërejtur ndryshimin në motivimin e nxënësve që nga fillimi i përdorimit të MBP?
- A mund të ndani ndonjë shembull konkret ku MBP ka ndikuar pozitivisht në motivimin e nxënësve?
- Si ka ndikuar MBP në rezultatet akademike të nxënësve tuaj?
- A keni vërejtur ndonjë ndryshim në aftësitë e tyre të të menduarit kritik dhe zgjidhjes së problemeve?

Matrica e trekëndëzimit të të dhënave

Lloji i të dhënave: Vëzhgimi në klasë; Pyetësor për nxënës; Intervistë me mësime dhënë.

Si janë mbledhur? Kam përgatitur fletëvëzhgimin me kode të caktuara për të vëzhguar angazhimin e nxënësve para dhe pas realizimit të mësimit bazuar në projekte. Pyetësi i përgatitur për nxënës, ku të dhënat janë mbledhur përmes programit kompjuterik Google Forms. Kam intervistuar mësime dhënësit e klasave të katërta dhe të pesta për të marrë mendimet e tyre se si ndikon MPB në motivimin e nxënësve në të nxënët e disa fushave kurrikulare.

Pse këto të dhëna janë të rëndësishme? Vëzhgimet në klasë ndihmojnë për të parë motivimin e nxënësve para dhe pas realizimit të mësimit bazuar në projekte. Përgjigjet e nxënësve në pyetësor na japin informacione të qarta rreth motivimit të tyre për të nxënë, pas realizimit të mësimit bazuar në projekte. Po ashtu nxjerrim të dhënat se nxënësit motivohen më shumë për të përmirësuar aftësitë analitike, kritike dhe për të bashkëpunuar në mënyrë efektive në grup. Gjatë intervistës me mësime dhënësit, dalin informacionet se MPB rrit motivimin e nxënësve në aspekte shumë dimensionale, pasi gjatë realizimit të projekteve bëhet ndërlidhja lëndore në disa fusha kurrikulare.

Procedura e mbledhjes së të dhënave

Të dhënat janë mbledhur në SHFMU "Ismail Qemali" në Mitrovicë, gjatë periudhës shtator - tetor 2024. Fillimisht, kam realizuar vëzhgimet e orëve mësimore para realizimit të MBP, duke qëndruar ulur në pjesën e pasme të klasës për të minimizuar ndërhyrjen në procesin mësues. Vëzhgimet kanë qenë të paralajmëruara dhe mësime dhënësit dhe nxënësit ishin të informuar për qëllimin e tyre, që ishte mbledhja e të dhënave mbi motivimin dhe përfshirjen e nxënësve gjatë orëve mësimore dhe vlerësimi i ndikimit të MBP në rezultatet akademike. Po ashtu, kam realizuar vëzhgimet pas realizimit të MBP për të evidentuar ndryshimet në motivimin dhe përfshirjen e nxënësve. Pyetësorët janë përpiluar dhe administruar nga unë, duke u shpërndarë online përmes Google Forms për të mbledhur të dhëna sasiore mbi motivimin dhe përfshirjen e nxënësve. Intervistat janë mbajtur në

shkollë, në vendin e caktuar me marrëveshje me mësimdhënësit, dhe janë realizuar nga unë. Gjatë intervistave, që kanë zgjatur 45 minuta, kam mbajtur shënime të detajuara për të mbledhur të dhëna cilësore mbi përvojat dhe perceptimet e mësimdhënësve lidhur me ndikimin e MBP në motivimin dhe përmirësimin e rezultateve të nxënësve. Veprimet janë orientuar drejt motivimit të nxënësve për përmirësimin e rezultateve të të nxënësve, duke bërë ndërlidhjen e disa lëndëve në fushat kurrikulare si: Gjuhët dhe komunikim, Artet, Shoqëria dhe mjedisi, dhe Shkencat natyrore. Plani ka synuar që ndikimi i MBP të vërehet te ngritja e rezultateve të nxënësve pas realizimit të kësaj metodologjie. Fillimisht është konsultuar pjesa teorike dhe pastaj është synuar realizimi i projekteve me nxënësit e klasave të katërta dhe të pesta. Për veprim janë parashikuar katër javë dhe janë përfshirë katër orë mësimore për vëzhgim. Janë vëzhguar dy orë mësimore me nxënësit e klasave të katërta dhe të pesta, ku përmes fletëvëzhgimeve me tregues të veçantë janë evidentuar angazhimi dhe motivimi i nxënësve në të nxënësve e lëndëve si: Gjuhë shqipe, Edukatë figurative, Shoqëria dhe mjedisi dhe Njeriu dhe natyra. Pastaj janë vëzhguar edhe dy orë mësimore pas realizimit të MBP për të gjetur ndikimin e kësaj metodologjie.

Procedura e analizës së të dhënave

Për të analizuar të dhënat për vëzhgimet e orëve mësimore, kam përdorur një qasje hibride, duke kombinuar vëzhgimet e përqendruara dhe vëzhgimet e gjysmë strukturuara. Vëzhgimet e përqendruara janë përdorur për të marrë detaje specifike dhe të hollësishme për kritere të caktuara para dhe pas zbatimit të MBP, ndërsa vëzhgimet e gjysmëstrukturuara për të mbledhur të dhëna më të përgjithshme dhe fleksibile, duke ndihmuar në kuptimin e një konteksti më të gjerë të klasës dhe sjelljes së nxënësve. Kjo qasje lejon përfitime nga të dyja metodat dhe ofron një pamje më të plotë të ndikimit të MBP te nxënësit. Pas kësaj faze, kam realizuar pyetësorët me nxënës lidhur me motivimin e tyre pas realizimit të projekteve, të cilët janë administruar përmes programit kompjuterik Google Forms dhe janë plotësuar nga 78 nxënës nga klasat e katërta dhe të pesta. Gjithashtu, kam realizuar intervista të gjysmë strukturuara me mësimdhënësit e klasave të katërta dhe të pesta për të mbledhur të dhëna cilësore mbi përvojat dhe perceptimet e tyre për

ndikimin e MBP. Intervistat janë mbajtur në shkollë, ku kanë zgjatur 45 minuta, dhe kam mbajtur shënime të detajuara. Për mbledhjen e të dhënave nga pyetëtori është përdorur programi kompjuterik Google Forms, dhe të dhënat e mbledhura janë eksportuar në Excel për analizë të mëtejshme. Analiza përfshiu përlogaritjen e përqindjeve dhe shifrave për të vlerësuar frekuencën e përgjigjeve dhe për të identifikuar tendencat kryesore. Intervistat janë analizuar duke përdorur qasjen tematikore për të identifikuar temat kryesore dhe modelet e përsëritura në përgjigjet e mësimdhënësve. Për të ruajtur konfidencialitetin, të gjitha të dhënat personale janë mbajtur anonime dhe janë ruajtur në mënyrë të sigurt. Pjesëmarrësit janë informuar për qëllimin e hulumtimit dhe kanë dhënë pëlqimin e tyre të informuar. Gjatë realizimit të vëzhgimeve dhe intervistave, janë respektuar të gjitha udhëzimet etike për të siguruar një mjedis të sigurt dhe mbështetës.

REZULTATET

Rezultatet e vëzhgimeve të orëve mësimore tregojnë një përmirësim të dukshëm në motivimin dhe përfshirjen e nxënësve pas zbatimit të MBP. Para zbatimit të MBP, motivimi i nxënësve ishte mesatar, me shumë prej tyre që humbnin interesin dhe tregonin pak përfshirje aktive. Pas implementimit të MBP, u vërejt një rritje e konsiderueshme në nivelin e motivimit, me nxënësit që tregonin më shumë entuziazëm dhe angazhim gjatë procesit mësimor.

Aftësitë bashkëpunuese të nxënësve gjithashtu u përmirësuan ndjeshëm. Para MBP, shumica e nxënësve preferonin të punonin individualisht dhe kishte pak interaksion mes tyre gjatë detyrave grupore. Pas zbatimit të MBP, nxënësit filluan të punonin më mirë në grupe, duke ndihmuar njëri-tjetrin dhe duke ndarë përgjegjësitë më mirë.

Në lëndët si Gjuhë shqipe, Njeriu dhe natyra, Shoqëria dhe mjedisi, dhe Edukatë figurative, nxënësit treguan përmirësime të ndjeshme në rezultatet akademike. Ata arritën rezultate më të larta në teste dhe vlerësimet mësimore, duke demonstruar një kuptim më të thellë të koncepteve dhe aftësive të fituara gjatë projekteve. Nxënësit zhvilluan aftësi më të mira

kritike dhe krijuese dhe u përfshinë më shumë në diskutime dhe aktivitete praktike.

Vëzhgimet e orëve mësimore tregojnë se implementimi i MBP ka një ndikim pozitiv të dukshëm në motivimin, përfshirjen dhe rezultatet akademike të nxënësve. Kjo metodologji është treguar efektive për përmirësimin e cilësisë së arsimit fillor. Sipas planifikimit, janë realizuar projekte me nxënës që përfshijnë tema të ndërlidhura ndërmjet lëndëve të fushave kurrikulare të përmendura më lart. Gjatë vëzhgimit të orëve, para MBP, u vërejt se nxënësit nuk ishin mjaftueshëm të motivuar dhe nuk angazhoheshin në përgjigje, ndërsa rezultatet e tyre në lëndët përkatëse ishin më të ulëta. Pas MBP, u evidentua një përmirësim i dukshëm në suksesin akademik të nxënësve, me rezultate më të larta në teste e vlerësime të vazhdueshme dhe një kuptim më të thellë të materialit mësimor.

Nxënësit kanë treguar një përmirësim të dukshëm në angazhimin e tyre gjatë orëve mësimore pas zbatimit të MBP, duke qenë më të përfshirë dhe të motivuar. Ka pasur një rritje të madhe në aftësitë bashkëpunuese të nxënësve, duke treguar se MBP ndihmon në zhvillimin e aftësive për punë grupore dhe ndarje idesh. Nxënësit kanë përmirësuar ndjeshëm aftësitë e tyre për të zgjidhur probleme komplekse, duke u bërë më të pavarur dhe analitikë në qasjen e tyre.

Rezultatet tregojnë një rritje të konsiderueshme në nivelin e kreativitetit të nxënësve, duke i bërë ata më inovativë dhe të gatshëm për të eksploruar ide të reja. Vetëbesimi i nxënësve ka treguar përmirësime të dukshme, duke i bërë ata më të sigurt në aftësitë e tyre dhe më të gatshëm për të marrë pjesë në aktivitete. Nxënësit kanë bërë përparime në përdorimin e teknologjisë, duke e përdorur atë më efektivisht për detyrat e tyre mësimore. Përbushja e detyrave ka qenë më efektive dhe e strukturuar pas zbatimit të MBP. Komunikimi verbal dhe i shkruar ka treguar përmirësime të konsiderueshme, me nxënësit që janë bërë më të rrjedhshëm dhe të qartë në shprehjen e mendimeve dhe ideve të tyre. Sjellja e përgjithshme e nxënësve është përmirësuar, duke respektuar rregullat dhe normat e klasës.

Rezultatet tregojnë se MBP ka një ndikim pozitiv të dukshëm në motivimin, përfshirjen dhe rezultatet akademike të nxënësve. Përmirësimet në të gjitha kriteret e vlerësimit pas zbatimit të MBP tregojnë se kjo metodologji

ndihmon nxënësit të zhvillojnë aftësi të rëndësishme akademike dhe sociale, duke i përgatitur ata më mirë për sfidat e ardhshme.

Fletëvëzhgimet janë përpiluar duke shënuar nivelin e vlerësimit të nxënësve nga 1 (shumë i ulët) deri në 5 (shumë i lartë) për secilin kriter para dhe pas zbatimit të MBP, si dhe komente specifike mbi përparimin dhe ndryshimet e vërejtura te nxënësit.

Përshkrimi i kriterëve

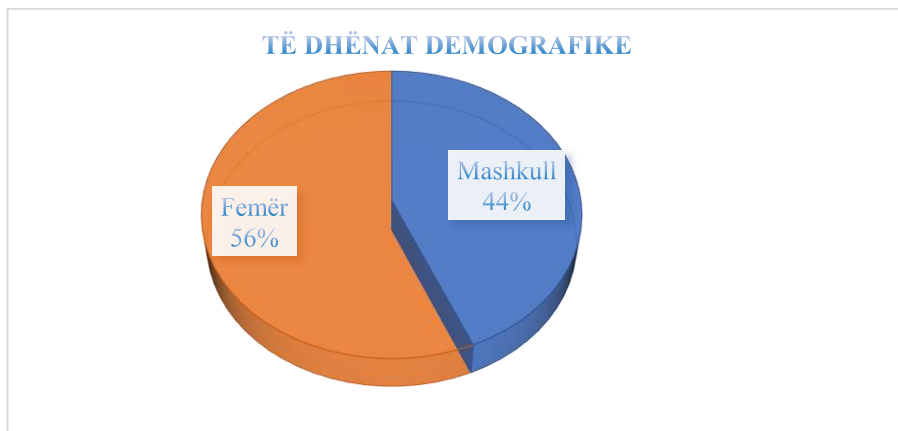
1. Angazhimi në klasë: Vlerëson nivelin e përfshirjes së nxënësve gjatë orëve mësimore.
2. Bashkëpunimi me shokët: Vlerëson aftësinë e nxënësve për të punuar së bashku dhe për të ndarë ide.
3. Aftësitë e zgjidhjes së problemeve: Vlerëson aftësitë e nxënësve për të analizuar dhe zgjidhur probleme të ndryshme.
4. Kreativiteti: Vlerëson nivelin e menduarit kreativ dhe origjinalitetit të nxënësve.
5. Vetëbesimi: Vlerëson besimin e nxënësve në aftësitë e tyre.
6. Përdorimi i teknologjisë: Vlerëson sa mirë nxënësit përdorin teknologjinë në detyrat e tyre.
7. Përmbushja e detyrave: Vlerëson se sa mirë nxënësit përmbushin dhe plotësojnë detyrat e tyre.
8. Komunikimi verbal: Vlerëson aftësitë e komunikimit të nxënësve gjatë diskutimeve verbale.
9. Komunikimi i shkruar: Vlerëson aftësitë e nxënësve për të shprehur mendimet e tyre në formë të shkruar.
10. Sjellja e përgjithshme: Vlerëson sjelljen dhe disiplinën e përgjithshme të nxënësve në klasë.

Fletëvëzhgimi ndihmon për të vlerësuar dhe krahasuar ndikimin e MBP në sjelljen dhe përparimin e nxënësve para dhe pas zbatimit të kësaj metodologjie.

Tabela 1. Fletëvëzhgimi i orëve mësimore

Shkalla e vlerësimit	1-shumë e ulët 2-e ulët 3-mesatare 4-e lartë 5-shumë e lartë	1-shumë e ulët 2-e ulët 3-mesatare 4-e lartë 5-shumë e lartë		
Kriteri i vëzhgimit	Para MBP	Pas MBP	Ndryshimi	Komente
Angazhimi në klasë	2.2	4.7	+2.5	Përmirësim i dukshëm në angazhim
Bashkëpunimi me shokët	2.1	4.6	+2.5	Bashkëpunim më efektiv në grup
Aftësitë e zgjidhjes së problemeve	2.4	4.8	+2.4	Rritje në aftësitë e zgjidhjes së problemeve
Kreativiteti	2.3	4.9	+2.6	Ide dhe zgjidhje më kreative
Vetëbesimi	2.2	4.7	+2.5	Rritje e vetëbesimit
Përdorimi i teknologjisë	1.9	4.3	+2.4	Përdorim më i mirë i teknologjisë
Përmbushja e detyrave	2.5	5.0	+2.5	Përmbushje më efektive e detyrave
Komunikimi verbal	2.2	4.6	+2.4	Komunikim më i rrjedhshëm verbal
Të shprehurit me shkrim	2.1	4.5	+2.4	Përmirësim në shkrim
Sjellja e përgjithshme	2.3	4.8	+2.5	Sjellje më pozitive dhe e përgjegjshme

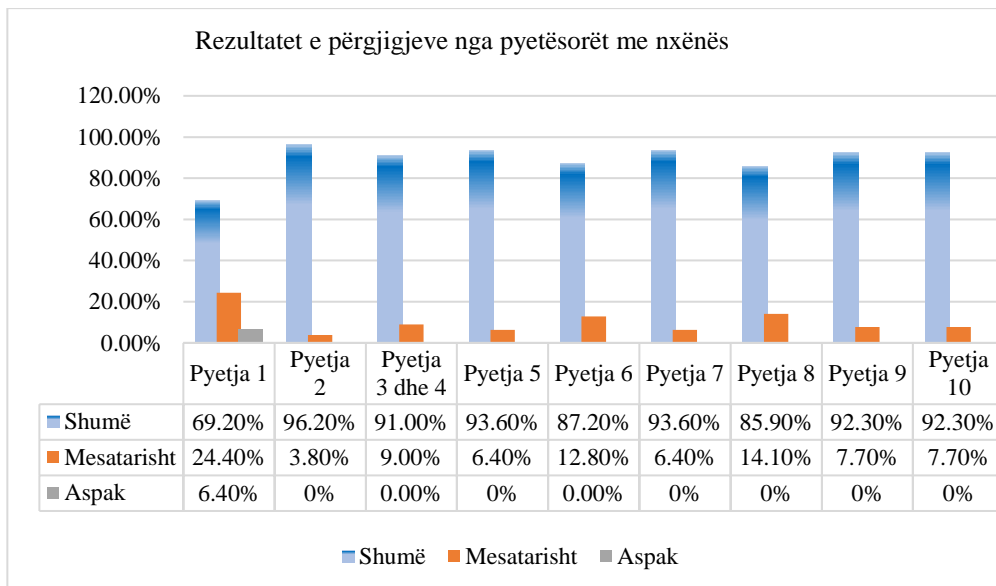
Në vijim do të paraqes rezultatet e disa prej variablave demografike të mostrës së mësimdhënësve dhe mostrës së pyetësorëve me nxënës.

Grafiku 1. Shpërndarja e rezultateve për gjininë e nxënësve

Nga grafiku 1 shihet se nga 78 pjesëmarrës, nxënës të klasave të katërta dhe të pesta, 43.6% ishin të gjinisë mashkullore dhe 56.4% i takojnë gjinisë femërore. Gjinia është deri diku e balancuar, edhe pse te klasat e katërta dhe të pesta dominon gjinia femërore në strukturat gjinore të klasave.

Sa u përket mësimdhënësve, prej gjashtë pjesëmarrësve, të gjithë i takojnë gjinisë femërore, kjo për arsye se në shkollën ku kam zhvilluar hulumtimin dominon gjinia femërore, kurse në nivelin fillor 1 - 5 të gjithë mësimdhënësit në këtë shkollë janë të gjinisë femërore. Kjo dukuri është e evidente jo vetëm në shkollën ku unë punoj, por edhe në komunën e Mitrovicës, si dhe në mbarë Kosovën ku mësimdhënësit e nivelit fillor, 1-5, janë kryesisht të gjinisë femërore.

Grafiku 2. Rezultatet e përgjigjeve nga pyetësorët me nxënës

Rezultatet e pyetësorit me nxënës në lidhje me Mësimin Bazuar në Projekte (MBP) tregojnë ndikimin e kësaj metodologjie në motivimin dhe angazhimin e tyre. Pyetësi është administruar në ShFMU "Ismail Qemali" në Mitrovicë dhe të dhënat janë mbledhur për të kuptuar se si MBP ndikon në përvojën e nxënësve në mësimnxënie.

Në pyetjen e parë të pyetësorit, që trajton përfshirjen e nxënësve gjatë realizimit të projekteve në klasë, 69.2% e nxënësve janë përgjigjur se gjithmonë janë të përfshirë, 24.4% se rallë marrin pjesë në projekte dhe 6.4% se nuk marrin pjesë asnjëherë. Këto rezultate tregojnë se pjesëmarrja në projekte është më e shpeshtë në klasat e katërta krahasuar me klasat e pesta, për shkak të planifikimeve të ndryshme në këto klasë. Po ashtu, këto rezultate sugjerojnë se nxënësit nuk përfshihen plotësisht gjatë punës me projekte. Kjo mospërfshirje e plotë mund të jetë pasojë e ndarjes së detyrave që janë ose shumë të rënda ose shumë të lehta për nxënësit. Ndarja e përmbytjes që nuk i përshtatet nivelit akademik të nxënësve shpesh çon në pamundësinë e tyre për të realizuar detyrën e dhënë nga mësimmësuesit. Kjo tregon se është e nevojshme një përshtatje më e mirë e detyrave me nivelin

akademik të nxënësve për të siguruar përfshirjen dhe angazhimin e tyre maksimal gjatë realizimit të projekteve.

Nga të dhënat e mbledhura, rezulton se 96.2% e nxënësve u pëlqen shumë puna me projekte dhe vetëm 3.8% u pëlqen mesatarisht. Kjo tregon se nxënësit kanë një prirje pozitive ndaj punës me projekte dhe ndihen të angazhuar kur u ofrohet mundësia të marrin pjesë në to. Ky entuziazëm për projekte është një indikator i fortë i motivimit të nxënësve për të nxënë përmes kësaj metodologjie.

Nga këto gjetje, vërejmë se 91% e nxënësve janë deklaruar se MBP u ndihmon shumë për të mësuar më mirë, ndërsa 9% janë deklaruar se u ndihmon mesatarisht. Këto rezultate sugjerojnë se MBP është një metodë efektive për të përmirësuar të nxënit e nxënësve dhe për të rritur përfshirjen e tyre në procesin mësimor.

Sipas të dhënave të tjera, 91% e nxënësve ndihen shumë më të motivuar kur praktikohet MBP, ndërsa 9% janë mesatarisht të motivuar. Ky rezultat tregon se MBP është një mjet i fuqishëm për rritjen e motivimit të nxënësve, duke rritur angazhimin dhe interesin e tyre për të mësuar.

Një përqindje e madhe e nxënësve, 93.6%, pajtohen se MBP u ndihmon të bashkëpunojnë mes vete në grupe, ndërsa vetëm 6.4% janë shprehur se u ndihmon mesatarisht. Kjo tregon se MBP jo vetëm që ndihmon në përmirësimin e aftësive akademike, por, gjithashtu, promovon bashkëpunimin dhe punën në grup mes nxënësve.

Në një tjetër pyetje, 87.2% e nxënësve shprehen se u pëlqen të prezantojnë projektet e tyre para të tjerëve, ndërsa 12.8% janë përgjigjur se u pëlqen mesatarisht. Prezantimi i projekteve para klasës jo vetëm që rrit vetëbesimin e nxënësve, por, gjithashtu, përmirëson aftësitë e tyre të komunikimit dhe të shprehurit.

Rezultatet tregojnë se 85.9% e nxënësve ndihen më të sigurt pas përfundimit të një projekti, ndërsa 14.1% janë përgjigjur se ndihen mesatarisht të sigurt. Kjo sugjeron se MBP ndihmon në rritjen e vetëbesimit të nxënësve, duke u dhënë mundësinë të përjetojnë sukses dhe të ndihen të aftë në detyrat e tyre.

Gjithashtu, 92.3% e nxënësve mendojnë se projektet janë një mënyrë shumë e mirë e të mësuarit, ndërsa 7.7% mendojnë se projektet janë mesatarisht të mira për të mësuar. Ky rezultat tregon se shumica e nxënësve e konsiderojnë MBP një metodë të efektshme dhe të kënaqshme për të mësuar.

Për sa i përket interesit të tyre për projekte në të ardhmen, 92.3% e nxënësve janë të interesuar të kenë më shumë projekte, ndërsa 7.7% janë mesatarisht të interesuar. Ky interes i lartë për projekte në të ardhmen tregon suksesin e MBP në motivimin e nxënësve dhe angazhimin e tyre në mësimnxënie.

Në përmbledhje, rezultatet e pyetësorit tregojnë se Mësimi Bazuar në Projekte (MBP) ka një ndikim pozitiv të dukshëm në motivimin, angazhimin dhe performancën akademike të nxënësve. Pjesëmarrja e shpeshtë në projekte, pëlqimi i lartë për këtë metodologji, dhe ndihma e MBP për të mësuar më mirë janë disa nga faktorët kryesorë që tregojnë efektivitetin e kësaj metodologjie. Nxënësit ndihen më të motivuar dhe të sigurt, dhe dëshirojnë të kenë më shumë projekte në të ardhmen, duke sugjeruar se MBP është një metodë mësimore që mund të ndihmojë në përmirësimin e cilësisë së arsimit dhe rritjen e rezultateve akademike të nxënësve në mënyrë të qëndrueshme.

Rezultatet e intervistës së zhvilluar me mësimdhënësit e klasave të katërta dhe të pesta në ShFMU "Ismail Qemali" në Mitrovicë tregojnë ndikimin pozitiv të Mësimit Bazuar në Projekte (MBP) në motivimin dhe rezultatet akademike të nxënësve. Qëllimi i intervistës ishte të kuptohej sa ndihmon MBP në motivimin e nxënësve për të nxënë dhe ndikimin e saj në rezultatet e tyre. Në përshkrimin e përvojës me të mësuarit përmes projekteve, mësimdhënësit theksuan se MBP motivon nxënësit dhe përmirëson rezultatet e tyre akademike. Intervistuesit raportuan se kjo metodë i bën nxënësit më të angazhuar dhe të motivuar, duke transformuar mënyrën se si ata mësojnë dhe duke rritur ndjeshëm rezultatet akademike. Për shembull, një nga intervistuesit raportoi se ka parë një rritje të madhe në kreativitetin dhe mendimin kritik të nxënësve. Sa u përket planifikimit dhe zbatimit të MBP, mësimdhënësit zgjedhin tema që ndërlidhin disa lëndë nga fushat e ndryshme kurrikulare. Megjithatë, ata kanë hasur në sfida të ndryshme, si menaxhimi i kohës, vështirësitë në planifikimin e projekteve, vështirësi në

përdorimin e TIK-ut dhe dokumentimin e dëshmimeve të mbledhura gjatë realizimit të projekteve e të gjitha këto si pasojë e mungesës së trajnimeve. Disa nxënës gjithashtu kanë vështirësi në punën në grup. Një tjetër intervistues përmendi se sfidë e madhe është mbështetja e vazhdueshme nga prindërit dhe kolegët, si dhe nga vetë shkolla. Ndryshimet në motivimin e nxënësve që nga fillimi i përdorimit të MBP janë të dukshme. Të gjithë intervistuesit pajtohen se MBP ka një ndikim pozitiv në motivimin e nxënësve, duke i bërë ata më të motivuar për të mësuar dhe përmirësuar rezultatet e të nxënësve. Një nga të intervistuarit raportoi se nxënësit janë më të motivuar për të zgjidhur probleme reale dhe kanë arritur rezultate më të mira në vlerësime. Mësimdhënësit vunë në dukje se nxënësit janë më të angazhuar, më aktiv në mësim, më të sigurt dhe përfitojnë dije më të qëndrueshme. Shembujt e praktikave të zbatimit të MBP tregojnë se kjo metodologji ka ndikim shumëdimensional. Për shembull, një projekt mbi mbrojtjen e mjedisit ka bërë nxënësit më të ndërgjegjshëm dhe të angazhuar në ruajtjen e klasës dhe oborrit të shkollës, duke përmirësuar gjithashtu rezultatet e të nxënësve në lëndën Njeriu dhe natyra. Një tjetër projekt mbi stinën e vjeshtës, ku nxënësit paraqitën prezantimet e tyre përmes TIK-ut, rriti rezultatet e tyre në hulumtimin në internet.

Ndikimi i MBP në rezultatet akademike është i dukshëm. Mësimdhënësit raportuan përmirësim të dukshëm në notat dhe rezultatet e testeve të nxënësve. Nxënësit janë bërë më të aftë për të zgjidhur probleme komplekse dhe më të përgatitur për teste dhe detyra. MBP gjithashtu ndihmon në zhvillimin e aftësive të mendimit kritik, komunikimit, bashkëpunimit dhe përgjegjësisë së nxënësve. Sa u përket ndryshimeve në aftësitë e mendimit kritik dhe zgjidhjes së problemeve pas zbatimit të MBP, mësimdhënësit tregojnë se nxënësit janë më të aftë për të analizuar dhe vlerësuar informacione, si dhe për të zgjidhur probleme komplekse dhe të reja. Ky rezultat tregon se MBP ndihmon nxënësit për të zhvilluar të menduarit kritik dhe kreativ.

PËRFUNDIME

Rezultatet tregojnë se mësimi i bazuar në projekte (MBP) ka një ndikim të rëndësishëm pozitiv në motivimin dhe angazhimin e nxënësve. Të dhënat nga fletë-vëzhgimet e orëve mësimore tregojnë përfshirje dhe angazhim më të madh të nxënësve pas zbatimit të MBP, për shkak të natyrës interaktive dhe praktike të metodologjisë, që e bën mësimin më të këndshëm dhe tërheqës. Para MBP, nxënësit shpesh treguan interes mesatar dhe përfshirje të kufizuar, ndërsa pas zbatimit të MBP, ata u bënë më të angazhuar dhe entuziastë për të mësuar. Kjo sugjeron se përdorimi i metodave të bazuara në projekte rrit ndjeshëm përfshirjen dhe motivimin e nxënësve.

Rezultatet akademike dhe aftësitë bashkëpunuese të nxënësve janë përmirësuar ndjeshëm pas implementimit të MBP. Fillimisht, nxënësit preferonin të punonin individualisht dhe kishte pak ndërveprim gjatë detyrave grupore. Pas MBP, nxënësit filluan të punonin më mirë në grupe, duke ndihmuar njëri-tjetrin dhe duke ndarë përgjegjësitë më mirë. Rezultatet e testeve treguan rritje të notave dhe një kuptim më të thellë të materialeve mësimore, duke demonstruar efektivitetin e MBP në përmirësimin e rezultateve akademike dhe aftësive bashkëpunuese.

Në literaturën ekzistuese, MBP është vlerësuar për aftësinë e tij për të rritur motivimin dhe angazhimin e nxënësve. Teoritë e mësimnxënies konstruktiviste mbështesin idenë se nxënësit mësojnë më mirë kur janë të përfshirë në aktivitete praktike dhe kuptimplotë. MBP është një aplikim i këtyre teorive, duke u ofruar nxënësve mundësi për të eksploruar dhe ndërlidhur njohuritë në mënyra që kanë kuptim për ta. Ky hulumtim ka treguar se MBP është një qasje efektive për të rritur motivimin dhe përmirësimin e rezultateve të nxënësve.

Njohuria e re e fituar nga ky studim tregon se përfshirja e nxënësve në projekte praktike dhe bashkëpunuese jo vetëm që rrit motivimin e tyre, por, gjithashtu, përmirëson aftësitë e tyre bashkëpunuese dhe rezultatet akademike.

REKOMANDIME

Bazuar në rezultatet e hulumtimit kemi nxjerrë këto rekomandime:

▪ Rekomandime për MASHT:

- **Zhvillimi i politikave mësimore:** Të hartohen politika që promovojnë dhe mbështesin të mësuarit bazuar në projekte (MBP) në të gjitha nivelet e arsimit fillor dhe të mesëm.
- **Financim dhe resurse:** Të sigurohet financim dhe burime të nevojshme për shkollat për të implementuar MBP, duke përfshirë materialet edukative dhe teknologjinë e nevojshme.
- **Trajnime për mësime të mësimdhënësive:** Të organizohen trajnime dhe zhvillim profesional për mësime të mësimdhënësive për t'i përgatitur ata për të zbatuar metodologjinë e MBP.
- **Promovimi i shkëmbimit të praktikave të mira:** Të mbështesin mësime të mësimdhënësive në krijimin e platformave për ndarjen e praktikave të mira dhe përvojave të tyre për MBP.

▪ Rekomandime për drejtorët e shkollave:

- **Mbështetje për mësime të mësimdhënësive:** Të sigurojnë mbështetje dhe burime për mësime të mësimdhënësive për të zbatuar MBP, duke përfshirë pajisjet teknologjike dhe materialet e nevojshme.
- **Inkurajimi i inovacionit:** Të inkurajojnë mësime të mësimdhënësive të realizojnë projekte të vazhdueshme, të hartojnë plane për binjakëzimin e shkollave për shkëmbimin e përvojave të MBP përmes platformës eTwinning.
- **Organizimi i trajnimeve:** Të organizojnë trajnime me bazë në shkollë për stafin mbi metodologjitë e MBP dhe përfitimet e tij.
- **Nxitja e bashkëpunimit:** Të krijojnë një mjedis bashkëpunues ku mësime të mësimdhënësive mund të ndajnë përvojat dhe të mësojnë nga njëri-tjetri për Mësimin Bazuar në Projekte.

▪ Rekomandime për mësimdhënësit:

- **Planifikimi i projekteve:** Të planifikojnë projekte që janë relevante dhe të lidhura me përmbajtjen mësimore, duke siguruar që ato të jenë sfiduese dhe motivuese për nxënësit.
- **Përshtatja për secilin nxënës:** Të përdorin MBP për të përmbushur nevojat individuale të nxënësve, duke u siguruar që secili të ketë mundësi të përfshihet dhe të përparojë duke bërë diferencimin e përmbajtjeve të temave të zgjedhura për projekte sipas njohurive dhe aftësive për çdo nxënës.
- **Përdorimi i teknologjisë:** Të integrojnë teknologjinë në projektet e tyre për të bërë mësimin më interaktiv dhe për të lehtësuar bashkëpunimin ndërmjet nxënësve, të përdorin platformën eTwinning për të shkëmbyer përvojat lidhur me MBP.
- **Bashkëpunimi me prindërit:** Të përfshijnë prindërit në procesin e të mësuarit, duke u treguar për MBP dhe përfitimet e tij, dhe duke i inkurajuar ata të mbështesin fëmijët e tyre në shtëpi.
- **Reflektimi, vlerësimi dhe bashkëpunimi kolegjial:** Të reflektojnë rregullisht mbi praktikat e tyre mësimore, të vlerësojnë efektivitetin e projekteve të zbatuara, duke bërë përshtatjet e nevojshme për të përmirësuar të nxënit dhe të fuqizojnë bashkëpunimin mes Aktiveve Profesionale brenda shkollës dhe të ndajnë përvojat e mira mes vete për MBP.

▪ Rekomandime për studimet e ardhshme

- **Ndikimi afatgjatë i MBP:** Të hulumtohet ndikimi afatgjatë i MBP në motivimin dhe rezultatet e nxënësve të klasave 1-5.
- **Përdorimi i vazhdueshëm i MBP:** Të realizohen hulumtime të mëtejshme me nxënësit që kalojnë nga klasa e pestë në klasat 6-9 për të monitoruar vazhdimësinë e përdorimit të Mësimin të Bazuar në Projekte (MBP) dhe për të vlerësuar ndikimin e vazhdueshëm të MBP në rezultatet e tyre akademike.

- **Variacionet e efektivitetit sipas lëndëve:** Studimet e ardhshme mund të shqyrtojnë se si MBP ndikon në lëndë të ndryshme dhe cilat lëndë përfitojnë më shumë nga kjo metodologji.

REFERENCAT

- Bell, S. (2010). Project-Based Learning for the 21st Century: Skills for the Future (n.d.). *A Journal of Educational Strategies*, (Issues and Ideas.), 83(2), 39-43. Retrieved 2024, from <https://doi.org/10.1080/00098650903505415>
- Carla F. Berry & Gayle Mindes. (1996). *Planning a Theme - Based of Curriculum. Goals, Themes, Activities, and Planning*. Parsippany, USA: Good Year Books. Retrieved from www.pearsonlearning.com
- Markham, T. (2011). *Project-based Learning: A bridge just for enough*. Teacher Librarian.
- Muçolli, S. (2024). Mësimi i bazuar në projekte. *Kërkime Pedagogjike*, 6(1), pp. 185–204. Retrieved from <https://doi.org/10.62928/kp.v6i1.4789>
- Musai, B. (2003). *Metodologji e mësimdhënies. (Përkthimi i Autorit)*. Tiranë: Shtëpia Botuese. Scribd. Retrieved from <https://www.scribd.com/document/330656232/Bardhyl-Musai-Metodologji-e-Mesimdhënies-pdf>
- Phillips, D. C. (2014). *Encyclopedia of educational theory and philosophy*. SAGE Reference. Retrieved from http://link.galegroup.com/apps/pub/6TYD/GVRL?sid=gale_marc&u=uprcayey
- Thomas. (2000). *A review of research on project-based learning*. San Rafael, CA: Autodesk Foundation. Retrieved from <https://www.pblworks.org/about>
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press. doi:0521528836